

Tarixi təcrübə göstərir ki, qlobal dünya sistemi yalnız müxtəlif dövlətlərin inteqral cəmindən formalaşa, ümumi inkişaf naminə lokal çərçivədən çıxaraq dövrün siyasi-iqtisadi və ənənəvi-əxlaqi mahiyyəti nəzərə alınmaqla milliliyin və dövlətçiliyin ideal balansını təmin etməklə yarana bilər. Hər bir cəmiyyət idarə edənlərə və idarə olunanlara bölünür. Müasir fəlsəfi təlimlər idarə edənləri elita adlandıraraq, onları ən məhsuldar, ən bacarıqlı adamlar kimi təqdim edir. Bu mənada bəşər tarixi elitaların aramsız dəyişməsi və yenilənməsi tarixidir.

XX əsr Azərbaycan tarixinin önəmli, əlamətdar bir mərhələsi ölkəmizi, dövlətimizi və xalqımızı tarixi sınaqlardan çıxaran, inkişaf və tərəqqi yoluna yönəldən böyük şəxsiyyətin, siyasi liderin – ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Mustafa Kamal Atatürk, Franklin Ruzvelt, Uinston Çörçill, Konrad Adenauer kimi Heydər Əliyev də hələ sağlığında iken canlı əfsanəyə çevrilmiş qüdrətli mütəfəkkir, böyük dövlət xadimi, nadir zəka sahibi idi. O, bütün fəaliyyəti dövründə pragmatik, rasional, səmimi, qətiyyətli və yaradıcı lider, fenomenal şəxsiyyət kimi siyasi olimpdə qalmaq, mütərəqqi ideyalarını fədakarlıqla reallaşdırmaq bacardı.

SSRİ Dövlət Təhlükəsizliyi Nazirliyinin Leninqrad Xüsusi Məktəbini bitirdikdən sonra Bakıya qayıdan Heydər Əliyev 1953-cü ildə şöbə rəisi təyin edildikdən sonra məxfi sənədlərlə tanış olur və xalqımıza qarşı aparılmış repressiya tədbirlərini araşdırmağa başlayır. Heydər Əliyev repressiya illərini xatırlayaraq 1997-ci ildə demişdir: "Mən 1937–1938-ci illərin materiallarına baxanda gördüm: kim idi o vaxt NKVD-nin başında duranlar? Qriqoryan, Markorqyan, Topuridze (yarı erməni, yarı gürcü) və başqaları. 1953-cü ilə kimi bu orqanlarda qalmış, Azərbaycana xəyanət etmiş adamlardan idi, onların əksəriyyəti azərbaycanlı deyildi".

Azərbaycanın 51 rayonundan 31-də Xalq Daxili İşlər Komissarlığının rayon şöbələrinin rəisləri ermənlər idi. Bakıda mərkəzi aparatda da eyni vəziyyət hökm sürürdü. Bu adamlar məqsədyönlü şəkildə heç bir əsas olmadan Azərbaycanın milli ziyalılarında divan tutur, repressiyaya məruz qoyur, sürgünə göndərilirdilər. Gənc Heydər Əliyev millətçimizə divan tutan cinayətkar qruplara qarşı mübarizə yolunda böyük çətinliklərlə üzləşsə də geriyyə çəkilmədi.

1999-cu il martın 27-də Azərbaycan Milli Təhlükəsizlik orqanlarının yaradılmasının 80 illiyinə həsr olunmuş təntənəli mərasimində Heydər Əliyev respublikamızda təhlükəsizlik orqanlarında milli kadrların azlıq təşkil etməsi, repressiyalar dövründə mərkəzə tabe olan və onun iradəsinə həyata keçirən başqa millətlərdən olan kadrların fəallıq göstərdiklərini vurğulayaraq demişdir: "Müsləman respublikalarına mərkəzdən münasibət çox fərqli idi. Ona görə də Azərbaycanın təhlükəsizlik orqanlarında milli kadrların yaranmasına imkan verilmirdi. Məhz 1950-ci illərdən, 1950-ci illərin ikinci yarısından başlayaraq bu imkan əldə edildi. Ancaq buna nail olmaq üçün təhlükəsizlik orqanlarında Azərbaycan xalqına zidd siyasətin həyata keçirilməsində fəallıq göstərənler oradan uzaqlaşdırmaq, kənarlaşdırmaq lazımdır".

Mənim xatirimdədir, 1953-cü ildə Stalin vəfat edəndən sonra təhlükəsizlik orqanlarında müəyyən struktur dəyişiklikləri əmələ gəldi. Həm o vaxt Azərbaycan Dövlət Təhlükəsizliyi Nazirliyinin, sonra Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinin Əks-Kəşfiyyat İdarəsinin rəisi idim. O dövrü bu gün də xatırlayanda dəhşətə gəlirəm ki, biz kimlərlə işləyirdik. Yerli kadrlar çox az idi. Vaxtilə elələri seçirdilər ki, onlar yüksək savada, biliyə, yaxud keyfiyyətə malik olmasınlar. Əsas rəhbər vəzifələrdə işləyənlər başqa millətlərə mənsub olan kadrlardan ibarət idi".

Etilaf edək ki, belə bir vəziyyətdə təhlükəsizlik orqanlarının milliləşdirilməsi nə qədər çətin olsa da Heydər Əliyevin fədakarlığı və cəsarəti sayəsində bu istiqamədə ciddi addımlar atıldı. 1967-ci ildə Azərbaycan Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinin sədri vəzifəsinə ilk dəfə azərbaycanlı kadrların – Heydər Əliyevin təyin edilməsi işi əslində böyük tarixi hadisə idi. Onun DTK-ya rəhbərliyi dövründə milli kadrların hazırlanmasına və irəli çəkilməsinə xüsusi diqqət yetirildi.

Heydər Əliyevin Moskvağa yüksək vəzifəyə aparılmasından sonra vəziyyət dəyişməyə başladı. Azərbaycanı təzyiqlə altından saxlamaq, milli kadrların iradəsini sındırmaq, milli dirçəlişin, oyanışın qarşısını almaq üçün 1985-ci ildən etibarən təhlükəsizlik orqanlarına kənardan kadrlar gətirilməsinə başlandı. 1988-ci ildə Azərbaycanda separatizm baş qaldırdı, ən ağır dövrdə DTK rəhbərliyinə ölkədəki reallığa bələd olmayan kənar millətin nümayəndəsi təyin olundu. Heydər Əliyev haqlı olaraq bu vəziyyəti 1930-cu illərin təkrarı kimi xarakterizə edirdi.

Ulu öndər Heydər Əliyev geniş erudisiyasına, heyratəmiz təfəkkürünə, dövlətçilik təcrübəsinə, analitik

Azərbaycan azadlıq, suverenlik uğrunda mübarizə əzmini həmişə qoruyub saxlamış, bu yolda böyük məhrumiyyətlərə düçar olsa da, qurbanlar versə də mətin iradəsi sarsılmamışdır.

Heydər ƏLİYEV
Ümummilli lider

mübarizə aparan, müqavimət göstərən ümummilli lider Heydər Əliyev imperiya düşüncələrinə üstün gələn ədalətli mövqeyə ortaya qoymuşdu. Heydər Əliyev bəyan edirdi ki, Azərbaycanın Xəzər dənizində həyata keçirdiyi fəaliyyət həm beynəlxalq hüquqa, həm də Xəzəryanı ölkələrin söykəndiyi dövlətlərəsi hüquqa və təcrübəyə bütünlüklə uyğundur. Ulu öndər israrla sübut edirdi ki, Xəzər "qapalı su hövzəsi", "qapalı dəniz" hesab edilə belə, bu, Azərbaycanın reallaşdırdığı layihələri, həyata keçirdiyi fəaliyyəti inkar etmir.

BMT-nin "Beynəlxalq dəniz hüquqları haqqında Konvensiyası"na uyğun olaraq hər bir sahil dövləti "ortaq dənizdə" öz iqtisadi zonasına sahib olmaq, orada iqtisadi fəaliyyət göstərmək, iqtisadi dividendlər qazanmaq hüququna malikdir.

2001-ci ilin yanvarında Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin Azərbaycana rəsmi zəfəri zamanı imzalanmış "Xəzər dənizində birgə fəaliyyət haqqında" Bəyanatda

Əliyevə həvalə olundu. Nazirlər Sovetinin 1986-cı il 16 oktyabr tarixli qərarı ilə Heydər Əliyev SSRİ Nazirlər Sovetinin sosial inkişaf məsələləri bürosunun sədri təyin edildi. Bu büronun səlahiyyət sahəsi kifayət qədər geniş idi.

Mühüm sahələrə nəzarətin və kuratorluğun Heydər Əliyevin əlində cəmlənməsi, idarəçilik sisteminin təkmilləşdirilməsi, çoxsaylı layihələrin və proqramların uğurla reallaşdırılması sayəsində onun böyük nüfuz qazanması ad düşüncəli, xudpəşənd, siyasi oyunların ələtinə çevrilən Mixail Qorbaçovda hədsiz siyasi qısqancılıq hissi yaranırdı. Mixail Qorbaçov ətrafındakı təcrübəli, yetkin siyasi təfəkkürlü, sarsılmaz iradəyə malik müdrik şəxsiyyətləri siyasi olimpdən uzaqlaşdırmaqla özü də anlamadan sürətlə siyasi karyerasının sonuna yaxınlaşırdı. Mixail Qorbaçov 1991-ci ilin sonunda böyük rüsvayçılıqla siyasi səhnəni tərk etməyə məcbur oldu.

Müstəqillik dövründə ümummilli liderin rəhbərliyi altında həyata keçirilmiş geniş islahatlar milli inkişaf modelinin strateji hədəflərinin reallaşdırılmasına yönəlmişdi. Dövlət mülkiyyətinin sosial ədalət prinsiplərinə əməl edilməklə xalqın mənafeyinə uyğun formada özəlləşdirilməsi, sərbəst bazar iqtisadiyyatına keçid, xüsusi mülkiyyətin qanunvericilik yolu ilə təsbit edilməsi, milli iqtisadiyyatın dünya iqtisadi sistemində inteqrasiyası insanların şüurunda, ictimai münasibətlərdə əsaslı dəyişikliklərə nəticələnirdi.

Hər bir dövlətin, xalqın həyatında silinməz izlər qoymuş tarixi xarakter, radikal transformasiya ikili mənada, ambivalent təbiətə malik olur. İlk baxışda görünən, hadisələrin səthində diqqəti cəlb edən proseslərdən fərqli olaraq, ikinci müstəvidə düşünəcə hadisələrin dərin qatlarına enərək nəticəni doğuran səbəblərə istiqamətlənir və duyulmayan, seziilməyən həqiqət dərk edir. Bu mənada qətiyyətli dəyə bəlik ki, XX əsr bizim tarixi yaddaşımızda müstəqil dövlətçiliyin formalaşması, möhkəmlənməsi və Heydər Əliyevin epoxal uğurlar mərhələsi kimi həkk olunmuşdur.

Ulu öndər Heydər Əliyev böyük bir geosiyasi məkəndə dövlətçilik təfəkkürünün, tarixin sınaqlarından şərafətli çıxmış unikal idarəçilik məktəbinin, müasir ictimai-siyasi fikrin, dünyanı düşündürən qlobal problemlərin həllinə yönəlmiş müdrik və konseptual yanaşmanın canlı təəcəssümüdür, nəsilərə örnək, müdrik siyasi liderdir.

Siyasi liderlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi müstəvisində tarixi gerçəklik an obyektiv istinad faktorı olduğundan bugünkü Azərbaycanın reallıqları, qazanılmış uğurlar, həyata vəsiqə almış regional və qlobal layihələr Heydər Əliyev şəxsiyyətinin əzəmətinin bütün dünyanı gözündə daha da ucaldır, insan, şəxsiyyət, dövlət xadimi və siyasi lider amilinin fəlsəfi qayesinə yeni və dolğun çalarlar gətirir.

Heydər Əliyev zaman və ictimai-siyasi formasiya baxımından bir-birindən fərqlənən, hətta böyük ziddiyyət təşkil edən iki tarixi dövrdə xalqı. Vətəne xidmət missiyasını təqdirəlayiq uğurla gerçəkləşdirərək siyasi olimpe yüksəlməyi və adını tarixə qızıl hərflərlə əbədi həkk etmiş fenomen dövlət xadimidir.

Tarixin axarını dəyişən ideya və prinsiplərin, siyasi müdrikliyin və uzaggörənliyin unikal daşıyıcısı kimi Heydər Əliyev zamanın fəvqündə duran xarizmatik lider, dünya miqyaslı dövlət xadimi, əfsanəyə çevrilmiş böyük şəxsiyyətdir.

Bu, bir həqiqətdir ki, hər bir xalqın milli inkişaf yolunun bənzər cəvriyənlər liderlər həm də dövlətçiliyin gələcəyi naminə siyasi varisiyənlər ənənəli formalaşdırır, ölkənin və xalqın taleyini əmin allərə tapşırırlar. Ümummilli lider Heydər Əliyev də Azərbaycanın intibah və tərəqqiyə qovuşduracaq strateji hədəflərin reallaşdırılmasını təmin etməyə qadir olan istedadlı, iradəli, rasional təfəkkürlü, xalqını və Vətəni sevən xarizmatik lider yitirmişdir. Elə bu səbəbdəndir ki, Azərbaycanın gələcəyinin konturlarına nəzər salsaq, qarşımızda güclü, qüdrətli, müasir dünyanı çağırışlarına adekvat reaksiya verən bir dövlət görürük.

Güclü pəşəkar hakimiyyət, möhkəm nizam-intizam, qanunun ailiyyəli dövlət idarəçiliyinin mühüm şərtidir. 2003-cü ildən sonrakı dövrün təhlili göstərir ki, Prezident İlham Əliyev ölkənin inkişaf stratejiyasını yaradıcıqla davam etdirməyə qadir olan, zamanın tələbləri məcrasına siyasi prosesləri müdrikliklə yönəltməyi bacaran, mövcdü gerçəkliyə obyektivliklə dəyərləndirən, ekstremal şəraitdə ən optimal qərarlar qəbul edən, tələyüklü problemlərin həllinə milli maraqlar müstəvisində həssaslıqla yanaşan alternativsiz siyasi liderdir.

Həsən HƏSƏNOV,
"Xalq qəzeti"nin baş redaktoru,
Yeni Azərbaycan Partiyasının
Təftiş Komissiyasının üzvü

Heydər Əliyev – zamanın fəvqündə duran siyasi lider

təhlil qabiliyyətinə, yüksək insani keyfiyyətlərinə görə yalnız ölkəmizin deyil, həm də dünyanın siyasi səhnəsində özünəməxsus layiqli və şərafəli yer tutur. Parlaq siyasi liderlər, bir qayda olaraq, ictimai inkişafın böhranlı, dönmüş mərhələsində meydana çıxırlar, ölkələrin və xalqların tarixində həyati əhəmiyyətli məsələləri həll edir, xalqı və dövləti geniş inkişaf yoluna yönəldirlər.

Ulu öndər yaxşı bilirdi ki, yeni dövrdə bəşəriyyətin inkişafında baş verən böyük dəyişikliklər, elmi-texniki tərəqqi, qloballaşma prosesi dövlət xadimlərinə, siyasi liderlərə qarşı çoxsaylı tələblər irəli sürmüşdür. Bu tələbləri, qlobal problemləri nəzərə almadan, onların aradan qaldırılması istiqamətində yerli tədbirlər görmədən milli təhlükəsizliyi, xalqın rifahını, insan hüquqlarının təmin olunmasını reallaşdırmaq mümkün bir işə çevrilir. Prinsipial məsələlərə konseptual yanaşma sərgiləmək xalq və dövlətçiliyə xidmətin başlıca şərtidir. Məhz buna görə də Heydər Əliyev dövlət idarəçiliyində inkişaf variantlarını modeləşdirmək, fərqli situasiyalarda səmərəli idarəetmə qabiliyyəti, operativ və əsaslandırılmış qərarlar qəbul etmək bacarığı olan kadrlar yetişdirilməsinə, onların irəli çəkilməsinə böyük önəm verirdi.

Müasir dövrdə qloballaşma prosesi sivilizasiya konsepsiyasına ciddi dəyişikliklər edir, yeni ideyalar, yeni çağırışlar meydana gəlir, siyasi və iqtisadi müstəvidə yeni aktorlar yaranır.

1993-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyev ölkədə yenidən hakimiyyət sükani arxasına keçməsindən sonra həyata keçirilən xarici və daxili siyasət, milli təhlükəsizlik və sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyasının əsas konturlarını müəyyən etmək üçün real zaman yaradı. Bu strategiya Azərbaycanın regional siyasi və iqtisadi gücə çevrilməsini, Xəzər dənizinin enerji ehtiyatlarının dünyanı mühüm söz sahibi olan böyük dövlətləri ilə birgə inkişafını, ölkə ərazisində Şimal – Cənub və Şərq – Qərb nəqliyyat dəhlizinin əsas arteriyası kimi istifadə olunmasını, bütün ölkələr və beynəlxalq təşkilatlarla strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin saxlanılmasını nəzərdə tuturdu.

Ulu öndər qloballaşma dövründə milli suverenliyin mühəddəlaşmasına imkan vermədən inteqrasiya proseslərinin əlverişli amillərindən ölkənin inkişafı, iqtisadiyyatın modernləşməsi və müasir Azərbaycan cəmiyyətinin mədəni-əxlaqi əsaslarının daha da kamilləşməsi, möhkəmlənməsi üçün istifadə etməyi tövsiyə edirdi. Təbii ki, bütün bu proseslərdə postindustrial dövrün tələbləri, qloballaşmanın cəmiyyətə tələq etdiyi stereotiplərin keçirdiyi yeni təməyülər də unudulmamalı idi.

Zəngin neft-qaz ehtiyatlarına malik Azərbaycan dünya neft sənayesi tarixində özünəməxsus yer tutur. Neftin sənaye üsulu ilə hasil edilməsi, emalı, tankerlər və demiryolu ilə, boru kəmərləri ilə nəqli, sahildə və dənizdə neft yataqla-

rının kəşfi, istismarı sahəsində birincilik şərafəti Azərbaycan məxsusdur. Ötən əsrin 70–80-ci illərində ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə neft sənayesinin elmi-texniki cəhətdən müasirləşdirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər ölkəmizə öncül mövqeyini qoruyub saxlamağa əlverişli imkan yaratmışdır.

1991-ci ildə müstəqillik qazanan Azərbaycan mürəkkəb siyasi, iqtisadi və hərbi reallıqla üzləşmişdi. Arası kəsilməyən xarici təzyiqlər, hakimiyyət çəkilişləri, işğalçı Ermənistanın hərbi təcavüzü, separatçı ünsürlərin baş qaldırması ölkəni ifadəsiz vəziyyətə salmışdı. Gənc dövlətin ağır sınaqlara məruz qaldığı bir dövrdə xalqın təkidi tələbləri ilə siyasi hakimiyyətə qayıdan böyük dövlət xadimi Heydər Əliyevin qarşısında ölkəni parçalanmaqdan, vətəndaş müharibəsi təhlükəsindən, xarici hərbi təəcavüzəndən və dərin böhrandan xilas etmək kimi çətin vəzifələr dururdu.

Bələ bir mürəkkəb dövrdə ölkənin xilasına nədən başlamalı sualı hər kəsi düşündürürdü. Xəzərin Azərbaycan sektorunda çıxarıla bilən zəngin neft-qaz yataqlarının olduğunu, karbohidrogen ehtiyatlarının hasilatı üçün ölkədə böyük texniki-iqtisadi və intellektual potensialın mövcudluğunu yaxşı bilən Heydər Əliyev müstəqilliyi qoruyub saxlamaq, iqtisadi-siyasi sabitlik yaratmaq istiqamətində qarşıda duran təxirəsalınmaz vəzifələrin icrasına başlayarkən dünya miqyasında karbohidrogen resursları uğrunda getdikcə daha da genişlənən mübarizədən faydalanmaq qərarına gəlirdi. Ulu öndər bu strategiyani gələcək hədəflərə yetişməyin mühüm şərti hesab edirdi: "Ölkə iqtisadiyyatını inkişaf etdirmək üçün biz xarici ölkələrlə, dünyanı tanıyaraq şirkətləri ilə sıx əməkdaşlıq etməyi, müştərə iş görməyi əsas prioritet hesab edirik. Dünya iqtisadiyyatının inteqrasiyası, iqtisadi sahədə ölkələrin bir-biri ilə əməkdaşlığı hər bir dövlət üçün mənfəətlidir və bu, yüksəlmək, müasirləşmək üçün yeganə yoldur".

Neft strategiyasının əsas hədəfləri böyük siyasi uzaggörənliklə, müdrikliklə müəyyən olunmuşdu. Azərbaycan xarici investitorların köməyi ilə neft-qaz sektorunu müasirləşdirmək, yeni yataqları birgə istismar etmək, xam nefti dünya bazarlarına çıxarmaq və bu sektordan əldə ediləcək böyük maliyyə vəsaitlərini iqtisadiyyatın digər sahələrinə yönəltmək yolu ilə ölkəni sürətlə inkişaf yoluna çıxarmaq, çoxsaylı problemləri aradan qaldırmaq niyyətində idi.

Enerji daşıyıcıları Xəzər regionunun strateji əhəmiyyətini müəyyənləşdirən yeganə amil deyil. Bu region böyük dövlətlərin mənafeələrini çulğuşdıdığı mühüm geostrateji qovşaqdır. Ümummilli lider Heydər Əliyev qeyd edirdi ki, Xəzər regionu müxtəlif təyinatlı nəqliyyat marşrutlarının çəkilməsi üçün əlverişli arealdır, ölkənin Şimal – Cənub, Şərq – Qərb vektorları üzrə, o cümlədən Avropadan Asiya – Sakit okean regionu istiqamətində astronomik iqtisadi səmərə və dərin mühüm dəhlizə çevrilmişdir

labüddür.

Rusiya, Azərbaycan və İran vasitəsi ilə Avropanı və Fars körfəzi zonasını birləşdirəcək dəniz və quru yol kommunikasiyaları sisteminin – "Şimal – Cənub dəhlizi"nin yaradılmasına güclənən enerji böhranı fonunda getdikcə daha çox ehtiyac duyulurdu.

Şimal qonşumuzun neft şirkətlərinin mövqeyi regionda xeyli zəif olsa da, Rusiyanın xarici siyasətinin əsas məqsədi Xəzərin karbohidrogen ehtiyatlarının dünya bazarlarına çıxarılması yollarını inhisara almaq, neft və qaz marşrutlarını xarici Rusiya ərazisində nəqlinə nail olmaq idi. Xarici neft şirkətləri isə neft və qaz nəqli marşrutlarının digər dövlətlərin ərazisində keçməsinə maraqlı idilər.

1994-cü il sentyabrın 20-də Azərbaycan dünyanı aparıcı neft şirkətləri ilə Xəzərin Azərbaycan sektorunda neft yataqlarının 30 il müddətində işlənməsinə dair sənəd imzaladı.

Qeyd edək ki, SSRİ-nin süqutundan sonra Xəzəryanı dövlətlər arasında dənizin dibindən və suyun səthindən istifadə məsələsinə yanaşmada müəyyən problemlər qarşımağa başlamışdı. Heydər Əliyev bu problemin həllini xüsusi diqqət mərkəzində saxlayır və ölkəmizin mövqeyini qətiyyətlə qoruyurdu. Yaranmış vəziyyətdə Rusiya dənizin dibinə daxil olmaqla, ondan ümumi istifadə prinsipi qəbul etməyi təklif etdi, İran bu təklifi qəbul etsə də, Azərbaycan, Qazaxıstan və Türkmənistan təklifi qəbul etmədilər. Bu üç dövlət Xəzərin sektorlarına bölünməsinə, dənizin dibinin, su qatının, su səthinin və hava məkanının vertikal bölünməsinə təklif etdilər. Bir müddət sonra Rusiya dənizin dibini sektorlara bölməyi, ərazi suları istisna olmaqla su qatını və su səthinin ümumi istifadədə saxlamağı təklif etdi.

Rusiya, Azərbaycan və Qazaxıstanın mövqələri yaxınlaşdıqdan sonra Xəzərin statusu məsələsində digər ölkələrin də mövqeyi yaxınlaşmağa başladı. 1996-cı ildə Xəzəryanı ölkələrin Xarici İşlər nazirliklərinin rəhbərlərinin görüşündə Xəzərin statusunun işlənilməsi barədə razılıq bəyan olundu və danışıqlar aparılması üçün işçi qrup yaradıldı.

Ulu öndər Heydər Əliyevin Xəzərin milli sektorlara bölünməsinə dair təşəbbüsü ölkəmizin hövzədəki mövqeyini daha da möhkəmləndirir və əlverişli beynəlxalq dəstək vəd edirdi. Təsədüfi deyil ki, hələ 1995-ci ilin aprel ayında ABŞ prezidenti Bill Klinton Azərbaycanın dövlət başçısı Heydər Əliyevə məktub göndərərək, Xəzərin sektorlara bölünməsi ilə bağlı ölkəmizin mövqeyini dəstəklədiyini ifadə etmişdi. Bu məktub ümummilli liderin mövqeyinin ədalətli və konstruktiv olmasına dəlalət edən strateji yanaşmanın ifadəsi idi.

Xəzərin hüquqi statusunun müəyyən olunması məsələsi Azərbaycan üçün böyük əhəmiyyət kəsb edirdi. Buna görə də Xəzərin statusu ilə bağlı bütün qeyri-konstruktiv mövqelərə qarşı inadla